

Valtuustoaloite koskien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymää ja omistajaohjauslakia ja yhteiskuntavelvoitteen edellytyksiä

Kaupunginhallitus 5.10.2020 § 249

Jouko Tossavainen jätti valtuustoaloitteen valtuustossa 28.9.2020 koskien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymää ja omistajaohjauslakia ja yhteiskuntavelvoitteen edellytyksiä.

Tällä valtuustoaloitteella pyydän, että Iisalmen kaupunki Sote-kuntayhtymän suurimpana isäntäkuntana, ryhtyy viipymättä selvittämään omistajaohjauslain ja yhteiskuntavelvoitteen edellytyksin Sote- kuntayhtymän perussopimuksen lainmukaisuuden verrattuna kuntalain vaatimuksiin ja edellytyksiin.

Asiassa on syytä selvittää mm. se, kun kuntalaissa sanotaan, että kuntien omaisuudesta vastaa ja hallinnoi kuntavaaleilla valitut henkilöt. Samoin kuntavaalien tulos otetaan huomioon, kun jaetaan ns. ylikunnallisia luottamuspaikkoja. Siis ts. voiko tämän hetkinen perussopimus mennä kuntalain päälle, kumpiko on niistä ns. voimakkaampi ja kumpaa tulee noudattaa? Täytyykö tällä hetkellä kuntalain velvoite kokonaisuudessaan ja kaikilta osin? En halua olla ilkeämielinen, enkä syytä ketään, mutta asiassa on syytä yhteiskuntavastuun nimissä huomioda ja tarkistaa se ovatko kaikki päätösten teossa toimivat henkilöt valittu kuntavaaleilla.

Kysyin tätä Soten kuntakokouksessa 16.9.2020. En saanut puheenjohtajalta, enkä virkamiehiltä minkäänlaista vastausta. Sen sijaan sotevaltuuston varapj huusi kokousväen seasta, ilman puheenvuoropyyntöä ja käski hävetä. Väitti että asia on tarkistettu moneen kertaan. Sitä mistä, siitä hän ei kertonut. Kuntakokouksen puheenjohtajana toiminut henkilö on aiemmin kertonut tarkistaneensa asian lakimieheltä. Kysymykseeni, keltä lakimieheltä ja että asiasta lienee kirjallinen näyttö, hän ei vastannut mitään. Siirtyi käsittelemään seuraavaa asiaa.

Näine perusteineen vaadin asian tarkistusta ja sen selvittämistä, jonka tuloksena saataneen asiaan kokonaisuudessaan täydellinen selvyys ja voitaneen osoittaa kaikki epäilyt mahdollisesti aiheettomiksi. Aisan selvittäminen on tärkeää myös siksi, ettei jatkossa mahdollisesti menetellä lainvastaisesti ja että kaikki päätöksen teko täyttää lain edellytykset. Asian tarkistaminen lienee sinänsä pikkujuttu.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa ja lähettää sen valmisteltavaksi hallintojohtaja Tiina Karppiselle. Aloite on käsiteltävä 28.3.2021 mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet

hallintojohtaja Karppinen Tiina

Kaupunginhallitus 14.12.2020 § 339

Valmistelija hallintojohtaja Tiina Karppinen, p. 0400 771 092

Valmistelijan selostus

Perusopimus

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perussopimuksen sisällön ovat sopineet Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän jäsenkunnat kunnanvaltuustojen yhtäpitävillä päätöksillä ja se on tullut voimaan 1.1.2018.

Perussopimuksen 6 § mukaan jäsenkunnat valitsevat yhtymävaltuustoon yhteensä viisitoista (15) jäsentä sekä kullekin henkilökohtaisen varajäsenen seuraavasti:
Iisalmen kaupunki 7 jäsentä ja varajäsentä
Kiuruveden kaupunki 4 jäsentä ja varajäsentä
Sonkajärven kunta 2 jäsentä ja varajäsentä
Vieremän kunta 2 jäsentä ja varajäsentä
Yhtymävaltuuston kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella kunnallisvaaleissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Yhtymävaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan jäsenkuntien valtuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi. Toimikausi jatkuu siihen asti, kunnes uusi yhtymävaltuusto on valittu. Mikäli yhtymävaltuuston jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai hänelle myönnetään ero yhtymävaltuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Mikäli valtuustokauden aikana kuntayhtymään hyväksytään jäseneksi uusia kuntia, ao. kunnat valitsevat jäljellä olevaksi valtuuston toimikaudeksi omat edustajansa yhtymävaltuustoon noudattaen tämän perussopimuksen määräyksiä.

Perusopimuksen 10 § mukaan yhtymävaltuusto valitsee jäsenkuntien esittämistä ehdokkaista yhtymähallitukseen viisitoista (15) jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen seuraavasti:

Iisalmen kaupunki 7 jäsentä ja varajäsentä

Kiuruveden kaupunki 4 jäsentä ja varajäsentä

Vieremän kunta 2 jäsentä ja varajäsentä

Yhtymähallituksen kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella kunnallisvaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Yhtymähallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee yhtymävaltuusto. Yhtymähallituksen päätösvaltaisuuden ja äänivallan osalta noudatetaan samaa kuin yhtymävaltuuston osalta on perussopimuksen pykälissä 7 ja 8 määrätty

Omistajaohjauslaki

Laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta ei koske kuntia.

Kuntalaki

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista. Lain 39 § mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Lain 46 § mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevan kuntalain 47 § mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Kuntalain 48 § mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Yhteenveto

Perussopimus on kaikkien jäsenkuntien valtuustojen hyväksymä ja lainvoimainen.

Yhtymävaltuuston ja yhtymähallituksen jäsenvalinnoista on jokaisella kuntalaisella oikeus valittaa. Lainvoimaisia päätöksiä noudatetaan.

Perussopimuksessa ei ole määrätty erityisehtoja valtuuston tai hallituksen jäsenille, kuten esim. että heidän edellytetään olevan kunnanvaltuuston jäseniä, kuten ei myöskään kuntalaisia.

Iisalmen kaupungin hallintosäännön § 21 kohdan 4. mukaan kaupunginhallitus nimeää ehdokkaat tytäryhteisöjen hallintoelimiin ja tilintarkastajiksi silloin, kun kaupungilla asianomaisten säännösten tai sopimusten mukaan on siihen oikeus. Tässä ei ole asetettu erityisehtoja ehdokkaille, kuten ei myöskään Iisalmen kaupungin konserniohjeessa.

Kuntalain säädökset eivät käsitellyiltä osin ole ristiriidassa perussopimuksen kanssa.

Pääsääntöisesti päätös, johon ei ole haettua oikaisua tai tehty kunnallisvalitusta tulee noudatettavaksi, vaikka se on virheellinen.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 13 luku ylimääräisestä muutoksenhausta antaa tietyin edellytyksin mahdollisuuden hakea lainvoimaisen hallintopäätöksen purkua. Kuntalaisella ei ole yleistä oikeutta hakea purkua.

Kuntalain 31 § 1) kohdan mukaan valtuusto voi päättää, että kunnanhallitukseen ja lautakuntaan voidaan valita vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja, jolloin lautakuntaa voidaan kutsua valiokunnaksi. Iisalmissa valtuusto ei ole näin määrännyt.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen käsittelyn tiedokseen ja toteaa aloitteen loppuun käsittelyksi. Valtuustoaloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä kunnallisvalitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

valtuutettu Jouko Tossavainen

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän muut jäsenkunnat

kaupunginvaltuustolle